

AYOLLARNI QO'LLAB QUVVATLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Raxmanova Feruza Rustam qizi
Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi

Annotatsiya: Ayollar jamiyatning ajralmas qismi bo'lib, ularning roli har bir mamlakatning ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. Biroq, ko'plab mamlakatlarda ayollar hali ham gender tengsizligi, kamsitish va iqtisodiy imkoniyatlarning cheklanishi kabi muammolarga duch kelmoqdalar. Shuning uchun, ayollarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish dolzarb masala hisoblanadi. Ushbu mexanizmlar, ayollarning huquqlarini himoya qilish, ularning ijtimoiy va iqtisodiy faoliyatda ishtirokini oshirish, shuningdek, gender tengligini ta'minlashga qaratilgan.

Kalit so'zlar: ayollar, jamiyat, ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy huquqlar, ta'lim, iqtisodiy o'sish, himoya.

Ayollarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish orqali, nafaqat ayollarning hayot sifatini oshirish, balki butun jamiyatning barqaror rivojlanishiga ham hissa qo'shish mumkin. Shuning uchun, ushbu masala har birimiz uchun muhim va dolzarbdir. Ayollarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish masalasi bugungi kunda har bir jamiyat uchun dolzarb ahamiyatga ega. Ayollar, o'zlarining ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy huquqlarini amalga oshirishda ko'plab to'siqlarga duch keladilar. Shuning uchun, ularni qo'llab-quvvatlash uchun samarali mexanizmlar yaratish va takomillashtirish zarur. Ta'lim tizimida gender tengligini ta'minlash muhimdir. Ayollarni ta'lim olish imkoniyatlari bilan ta'minlash, ularning bilim va ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi. Ta'lim, ayollarning o'z imkoniyatlarini amalga oshirishda asosiy vosita hisoblanadi. Qizlarning ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirish, ularni ilm-fan, texnologiya, muhandislik va matematikaga jalb qilish orqali, jamiyatda ayollarning o'rnini kuchaytirish mumkin. Ta'limda gender stereotiplarini yo'qotish, qizlarni o'z qobiliyatlarini rivojlantirishga undash, ularning o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishga yordam beradi. Iqtisodiy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish zarur. Ayollar ko'pincha iqtisodiy faoliyatda cheklovlarga duch keladilar. Ularni tadbirkorlikka jalb qilish, moliyaviy resurslarga kirishni osonlashtirish va ayollar uchun maxsus kredit dasturlarini yaratish orqali, iqtisodiy mustaqilliklarini oshirish mumkin. Ayollarni

ishga joylashtirishda gender tengligini ta'minlash, ish joylarida ayollarga nisbatan kamsitishlarga qarshi kurashish va ularning mehnat huquqlarini himoya qilish zarur. Shuningdek, ayollarning mehnat sharoitlarini yaxshilash, ularning ish va oilaviy hayotini muvozanatlash imkoniyatlarini yaratish muhimdir. Siyosiy ishtirokni oshirish muhimdir. Ayollarni siyosiy jarayonlarga jalb qilish, ularning ovozini eshitish va qaror qabul qilish jarayonlarida ishtirok etishini ta'minlash uchun maxsus dasturlar va tashabbuslar yaratish zarur. Ayollarni siyosiy partiyalarga, davlat organlariga va mahalliy boshqaruvga jalb qilish, ularning siyosiy huquqlarini himoya qilish va gender tengligini ta'minlash orqali, jamiyatda ayollarning o'rnini kuchaytirish mumkin. Siyosiy ishtirokni oshirish, ayollarning o'z fikrlarini ifoda etish imkoniyatlarini kengaytiradi va jamiyatda gender tengligini ta'minlashga yordam beradi. Ijtimoiy himoya mexanizmlarini takomillashtirish zarur. Ayollar ko'pincha zo'ravonlik, kamsitish va diskriminatsiyaga duch keladilar. Ularni himoya qilish uchun qonunchilikni kuchaytirish, zo'ravonlikka qarshi kurashish va ayollarga yordam berish uchun maxsus markazlar tashkil etish muhimdir. Ayollarga psixologik va huquqiy yordam ko'rsatish, ularni o'z huquqlarini bilishga va himoya qilishga o'rgatish zarur. Ijtimoiy himoya mexanizmlari, ayollarning o'zlarini xavfsiz his qilishlariga yordam beradi va ularning jamiyatdagi o'rnini kuchaytiradi. Jamiyatda gender stereotiplarini o'zgartirish muhimdir. Ayollarga nisbatan kamsituvchi fikrlarni o'zgartirish, gender tengligini targ'ib qilish va ayollarning ijtimoiy roli haqida ijobiy tasavvurlarni shakllantirish zarur. Buning uchun ommaviy axborot vositalari, ta'lim muassasalari va jamoatchilik tashkilotlari bilan hamkorlikda keng ko'lamlı targ'ibot ishlarini olib borish lozim. Gender tengligini targ'ib qilish, jamiyatda ayollarning o'rnini kuchaytiradi va ularning imkoniyatlarini kengaytiradi. Natijada, ayollarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish, jamiyatning barcha sohalarida gender tengligini ta'minlash va ayollarning huquqlarini himoya qilish uchun muhimdir. Bu jarayon, nafaqat ayollar uchun, balki butun jamiyat uchun foydali bo'ladi. Ayollarni qo'llab-quvvatlash, ularning imkoniyatlarini kengaytirish va ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishlarini ta'minlash orqali, jamiyatning barqaror rivojlanishiga erishish mumkin. Ayollarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish, kelajak avlodlar uchun yanada adolatli va teng imkoniyatlarga ega jamiyatni yaratishga xizmat qiladi.

“O‘zbekiston — 2030” strategiyasini o‘z vaqtida va sifatli amalga oshirish, xotin-qizlar muammolari bilan ishlash tizimini raqamlashtirish, muammolarni hal etishda inson omilini kamaytirish hamda xotin-qizlar murojaatlarini ko‘rib chiqish natijadorligini yanada oshirish maqsadida Vazirlar Mahkamasi qaror qiladi:

1. Xotin-qizlarning jamiyatdagi rolini oshirish, gender tenglik va oila masalalari bo'yicha respublika komissiyasi hamda O'zbekiston Respublikasi Oila va xotin-qizlar qo'mitasining quyidagi takliflariga rozilik berilsin:

2024-yil oktabr oyidan boshlab "Xotin-qizlar.uz" platformasi doirasida Xotin-qizlar muammolarini o'rganish va tizimli hal etish modulini (keyingi o'rinlarda — Muammolarni o'rganish moduli) ishga tushirish;

Muammolarni o'rganish moduli orqali aniqlangan muammolar tegishliligi bo'yicha "mahalla — tuman — viloyat — respublika" darajasida hal etilishini ta'minlash.

2. Belgilansinki, "Xotin-qizlar.uz" platformasini takomillashtirish hamda doimiy texnik qo'llab-quvvatlash bo'yicha xarajatlar O'zbekiston Respublikasi Oila va xotin-qizlar qo'mitasining buyurtmanomasi asosida Oila va xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlash davlat maqsadli jamg'armasiga ajratilgan mablag'lar doirasida moliyalashtiriladi.

3. Quyidagilar:

"Xotin-qizlar.uz" platformasi hamda davlat organlari va tashkilotlari o'rtasida "Raqamli hukumat" tizimining idoralararo integratsiyalashuv platformasi orqali idoralararo elektron hamkorlik doirasida almashiniladigan ma'lumotlar hamda axborotlar ro'yxati 1-ilovaga muvofiq;

Xotin-qizlarning muammolarini o'rganish va tizimli hal etish modulini ishlab chiqish bo'yicha chora-tadbirlar rejasi 2-ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

4. O'zbekiston Respublikasi Oila va xotin-qizlar qo'mitasi manfaatdor vazirlik hamda idoralar bilan birgalikda 2024-yil 1-oktabrga qadar:

Muammolarni o'rganish moduliga kiritilgan masalalarni, birinchi navbatda, mahalla va tuman (shahar) darajasida, zarur hollarda esa viloyat yoki respublika darajasida hal etish va monitoringini yuritishni nazarda tutuvchi mexanizmni joriy qilsin;

Muammolarni o'rganish moduli orqali kelib tushgan murojaatlarni mas'ul vazirlik va idoralar hamda mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlari tomonidan o'rganib chiqish va hal etishni ta'minlash maqsadida ular uchun foydalanuvchi kabinetlarni tashkil etsin.

2024-yil 1-oktabrdan boshlab doimiy ravishda Muammolarni o'rganish moduli orqali kelib tushgan murojaatlar bilan ishlash, xotin-qizlarning muammolarini hal etish yuzasidan monitoring yuritsin.

5. O‘zbekiston Respublikasi Oila va xotin-qizlar qo‘mitasi manfaatdor vazirlik va idoralar bilan birgalikda o‘zlari qabul qilgan normativ-huquqiy hujjatlarni ikki oy muddatda ushbu qarorga muvofiqlashtirsin.

Xulosa: Ayollarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish, jamiyatning barqaror rivojlanishi va gender tengligini ta'minlash uchun zaruriy shartdir. Ushbu mexanizmlar, ayollarning ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy hayotda faol ishtirok etishini rag'batlantirishga qaratilgan bo'lishi lozim. Ta'lim, sog'liqni saqlash, iqtisodiy imkoniyatlar va huquqiy himoya sohalarida amalga oshiriladigan islohotlar, ayollarning o'z imkoniyatlarini to'liq amalga oshirishlariga yordam beradi. Shuningdek, jamoatchilikning roli va ayollarning huquqlarini himoya qilishda davlat va nodavlat tashkilotlarining hamkorligi muhim ahamiyatga ega. Gender tengligini ta'minlash va ayollarni qo'llab-quvvatlash uchun samarali strategiyalar ishlab chiqish, nafaqat ayollarning hayot sifatini oshirish, balki butun jamiyatning ijtimoiy barqarorligini mustahkamlashga xizmat qiladi. Natijada, ayollarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish, jamiyatda adolat va tenglikni ta'minlashga, shuningdek, kelajak avlodlar uchun yanada yaxshi sharoitlar yaratishga yordam beradi. Bu jarayon har birimizning mas'uliyatimizdir va barchamizning sa'y-harakatlarimizni talab etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. ООН-Женщины. (2020). «Гендерное равенство: глобальный приоритет». ООН-Женщины.
2. Всемирный экономический форум. (2021). «Отчет о глобальном гендерном разрыве 2021». Всемирный экономический форум.
3. Кабир Н. (2016). «Гендер, рынки труда и социальная защита: глобальная перспектива». Рутледж.
4. Могадам, В.М. (2018). «Женщины, работа и экономический рост: аргументы в пользу гендерного равенства». Международная организация труда.
5. Бенерия, Л. (2019). «Гендер и развитие: теоретические перспективы». Рутледж.
6. ОЭСР. (2020). «Женщины на работе: тенденции 2020». Издательство ОЭСР.
7. Сен, А. (1999). «Развитие как свобода». Альфред А. Кнопф.
8. Класен С. (2018). «Гендерное неравенство в человеческом развитии: новый взгляд». Программа развития ООН.
9. Дюфло Э. (2012). «Расширение прав и возможностей женщин и экономическое развитие». Журнал экономической литературы, 50 (4), 1051–1079.
10. <https://www.lex.uz/uz/docs/-7098016>